

TÜBİTAK 41. YAŞINDA

TÜBİTAK Başkan Vekili Prof. Dr. Nükhet Yetiş, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nun 41. yıldönümünde kurumun devam eden ve planlanan çalışmaları hakkında açıklamalarda bulundu.

TÜBİTAK Başkan Vekili Prof. Dr. Nükhet Yetiş

41. yıldönümünü 24 Temmuz'da kutlayan TÜBİTAK'ın misyonu, "Ülkemizin rekabet gücünü ve refahını artırmak ve sürekli kılmak için; toplumun her kesimi ve ilgili kurumlarla işbirliği içinde, ulusal önceliklerimiz doğrultusunda bilim ve teknoloji politikaları geliştirmek, bunları gerçekleştirecek altyapı ve araçları oluşturmaya katkı sağlamak, araştırma ve geliştirme faaliyetlerini desteklemek ve yürütmek, bilim ve teknoloji kültürü oluşturmada öncü rol oynamak"tır. Bu çerçevede TÜBİTAK'ın vizyonu, "Toplumumuzun yaşam kalitesinin artmasına ve ülkemizin sürdürülebilir gelişmesine hizmet eden, bilim ve teknoloji alanlarında yenilikçi, yönlendirici, katılımcı ve paylaşımcı bir kurum olmak"tır.

TÜBİTAK'ın faaliyet alanlarını ve bu alanlarda

son dönemde yürütülen/başlatılan projelerden örnekleri şöyle sıralayabiliriz:

1. Türkiye'nin bilim ve teknoloji politikalarının oluşturulmasında Hükümete yardımcı olmak: Bu amaçla iki yıl önce başlatılan Vizyon 2023 çalışmaları sürdürülüyor. 27 kamu kurumu, 29 sivil/mesleki kuruluş ve 9 üniversitenin üst düzey temsilcilerinden oluşan yönlendirme kurulu son toplantısını 16 Temmuz'da yaptı. Toplantıda Teknoloji Öngörü projesi sonuçları ve hazırlanmış strateji belgesi taslağı üzerinde görüşüldü, yönlendirme kurulu önerileri ile birlikte, ülkemiz genelinde tartışmaya açıldı. Gelecek öneriler de göz önüne alınarak, taslağa, 8 Eylül 2004 tarihinde sayın Başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın başkanlığında toplanacak Bilim ve Teknoloji Üst Ku-

rule'nun bilgisine sunulmak üzere son şekli verilecek.

2. Bilimsel ve teknolojik araştırma ve geliştirme faaliyetlerini yapmak, özendirme, desteklemek: Kurumumuzda, bu belirleyici çizgiler doğrultusunda yeni projelerin hayata geçirilmesine ya da ivme kazandırılmasına yönelik bir süreç başladı. Bunlardan bir tanesi, bilim alanında yıllardır ülkemizin kanayan yarası olan beyin göçünü önlemeye yönelik girişimler çerçevesinde, "Ulusal genç Araştırmacı Kariyer geliştirme Programı" dır. Bu programla, kariyerlerine yeni başlayan doktoralı genç bilim insanlarının çalışmalarını proje desteği vererek teşvik etmek amaçlanıyor. 21. yüzyılın akademik önderliğini yüklenerek genç araştırmacıların çalışmaları desteklenerek, hem genç bilim insanlarının kariyerlerini araştırmacı ve eğitmen olarak en iyi şekilde sürdürmeleri, hem de bilimsel düzeyimizin geliştirilmesi ve bilimin ülke kalkınmasındaki rolünün artırılması hedefleniyor. Bu programın uygulanması sonucunda: Yetenekli genç bilim insanlarının ve mühendislerin Türkiye'deki akademik ortamlarda (Türk üniversitelerinde) kalmalarını sağlayarak beyin göçünün önlenmesi; Dış ülkelerde yaşamakta olan üstün nitelikli genç bilim insanlarının ve mühendislerin, kariyerlerini Türkiye'de sürdürebilmeleri; Ulusal ve uluslararası teşvik fonları kaynaklı (AB-Çerçeve Programları gibi) rekabetçi araştırma projelerinde çalışmaya hevesli olan yetenekli ve araştırmaya meraklı bilim insanlarından ve mühendislerden oluşan bir işgücü oluşturulması; Genç bilim insanlarını ve mühendisleri, öğretim ve araştırmayı bir arada içeren kariyerler geliştirmeye teşvik ederek, öğretim ve araştırma arasında bir köprü kurulması; Türkiye'nin endüstriyel ve ekonomik sorunlarını evrensel bilim ve mühendislik teknikleriyle çözebilmek üzerinde odaklanan özgün araştırma projeleri tasarlamaya ve geliştirmeye yatkın bilim insanlarından ve mühendislerden oluşan bir işgücü ağı yaratılması ve KARIYER proje desteği alması, yeni fikir ve buluşların geliştirilmesinde üstün başarıların göstermesi ve liderlik potansiyeli olan genç bilim insanlarına ödüller verilmesi öngörülmüyor.

3. Bu faaliyetlerin sonuçlarının ekonomik ve sosyal faydaya dönüşmesini sağlayacak ortamları oluşturmak: Ülkemiz insanlarının refah düzeyini artırmak ve yaşam kalitesini yükseltmek, bilim, teknoloji ve inovasyon yeteneğimizin yükseltilmesine bağlıdır. Bunu sağlamanın somut araçlarından biri olan, AR-GE Yardımı uygulaması, 1995 yılından beri TÜBİTAK-Teknoloji İzleme ve Değerlendirme Başkanlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlı-

ğınca başarılı bir işbirliği içinde yürütülüyor. Yeni bir ürün üretme veya üretimle ilgili bir teknik geliştirme amacıyla planlanan projelerle, AR-GE Yardımı'na başvuru yapılabilmekte ve desteklenmeye değer görülen projelerin AR-GE giderlerinin %60'a kadarlık kısmı hibe şeklinde karşılanabiliyor. Öte yandan, TÜBİTAK'a bağlı enstitüler çalışmalarını hız kesmeden sürdürüyor. Ayrıca Gebze yerleşkesinde Teknoloji serbest bölgesi ve Teknoloji geliştirme bölgesi, kuruluş için hukuki ve kurumsal gerekliliklerin tamamlanmasıyla hizmet vermeye başladı.

4. Bu faaliyetler için gerekli insan kaynaklarının gelişmesini desteklemek: Üniversite öğrencileri için burs programları hazırlanmaya, yurt içi/yurtdışı araştırma projelerine destek sağlanmaya devam ediliyor. Lisansüstü öğrencilerine de yurt içi/yurtdışı burs olanakları sağlanıyor. Doktora sonrası araştırmacıları desteklemeye yönelik programlar da devam ediyor. Ulusal ve uluslararası araştırmacı değişim programlarının güçlendirilmesini hedefliyoruz.

5. Türkiye'nin taraf olacağı bilimsel ve teknolojik yardım ve işbirliği anlaşmalarının hazırlanması ve müzakeresinde Hükümete yardımcı olmak ve bu anlaşmaların izlenme ve uygulanmasında görev almak: 2000 yılında hükümet tarafından ilişkileri başlatma görevi TÜBİTAK'a verilmiş olan Avrupa Uzay Ajansı ile, 15 Temmuz'da işbirliği anlaşması imzalandı. Anlaşmayla, özellikle uzay programları çerçevesinde, araştırma geliştirme program ve projelerinde Avrupa ile ortak çalışmalara girebilmenin yolu açıldı.

Anlaşmanın imzalanmasıyla, karşılıklı bilgi alışverişi, toplantılar, bilim insanlarının değişim programlarından yararlanması, ortak projeler, ülke kuruluşlarının eğitim programlarıyla desteklenmesi gibi faaliyet alanlarında çalışmalar yapılabilecek. Bu anlaşmanın imzalanmasıyla, Türkiye'deki diğer araştırma kuruluşları, üniversiteler, kamu kuruluşları, özel ve sanayi kuruluşları ve sivil toplum örgütleriyle uzay çalışmalarında ikili işbirlikleri yapmak mümkün olabilecektir.

Öte yandan, 2002 yılında dahil olduğumuz Avrupa Birliği 6. Çerçeve Programı kapsamında, Türk araştırmacı ve girişimcilerin proje hazırlamalarının yolunu açan tanıtım ve teşvik çalışmalarını sürdürülüyor.

6. Bilimsel ve teknolojik bilgilere erişilmesini kolaylaştırmak: Türkiye'nin araştırmacı veritabanını oluşturmak ve sürekli olarak güncellemek amacıyla, TÜBİTAK tarafından tasarlanan ve geliştirilen web tabanlı bir uygulama olan Araştırmacı Bilgi Sistemi ARBİS'in etkinleştirilmesiyle kısa sürede veri sayısı 7 bini geçti. ARBİS ile, Türkiye'de görev yapan tüm araştırmacılar ve yurtdışında çalışan Türk araştırmacılar, veritabanına tek bir noktadan kayıt olarak bilgilerini girebilmekte ve güncelleyebilmekte.

ARBİS'e kayıt yaptıran ve bilgilerini girerek onay alan araştırmacılar, AB Altıncı Çerçeve Programı gibi çeşitli iletişim platformlarından da yararlanabilmekte, TÜBİTAK projelerine başvurma ve hakem-izleyici hizmeti verme gibi etkinlikler için bir ön koşulu yerine getirmiş olmaktadır.

7. Bilgi ve teknoloji kullanımını topluma sevdirmek ve benimsetmek. Bilim ve teknoloji kültürünün geliştirilmesine katkı sağlamak: Bilim Adamları Yetiştirme Grubu'nun çalışmaları kapsamında,

"geleceğimiz" olan gençlerin "bilim"e ilgisini teşvik amacıyla her yıl ilköğretim ve lise öğrencilerine yönelik; Bilim ve Matematik Olimpiyatları ile Araştırma Projeleri Yarışması düzenlenmeye devam ediliyor. Genç araştırmacı programlarına yenilerinin eklenmesini, 2005 yılında bu çalışmaların, ülke genelinde yaygınlaştırılmak üzere hızlandırılmasını öngörüyoruz.

Kurumumuzun süreli yayınlarından Bilim ve Teknik dergisinin içeriğini ülkemizdeki bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler ve başarıları daha fazla konu ederek zenginleştirmek, popüler kitaplarımızın daha yaygın olarak okuyucuya buluşmasını sağlamak da hedeflerimiz arasında yer alıyor.

Öte yandan, yeni uygulamaya konulan bir proje kapsamında, "Doğanın Dilini Öğrenme kampanyası" başlatıldı. 11 Temmuz'da ilk uygulama-

sı rehber eğitimciler eşliğinde, Ankara'nın sönmüş volkanı Hüseyingazi tepesi ile Gavurkalesi yöresi, izcilik öğretmenleri başta olmak üzere eğitimcilere gezdirilip, ekolojik önemleriyle tanıtıldı.

Bilimsel ve Teknolojik çalışmalar ve onlara ayrılan kaynaklar, ülkemizin geleceğidir, geleceğe yatırımdır.

Ülkemizde var olan bilgi ve teknoloji birikimini sosyal ve ekonomik yarara dönüştürme yetkinliğimiz ve hızımız, bizi çağdaş medeniyetler düzeyine taşıyacaktır. Bu, topyekün bir seferberliktir. Bilimin ışığı, aklın rehberliğiyle gerçekleştireceğimiz bu yolculukta 41 yıldır olduğu gibi biz TÜBİTAK'lılar, üzerimize düşen görevleri en iyi biçimde yapmaya devam edeceğiz.

Bilgi'ye ve bilen'e yatırımın hızlandığı nice yarınlar...

TÜBİTAK Ödülleri

TÜBİTAK Bilim, Hizmet ve Teşvik Ödülleri ve Türkiye Tıp Ödülü'nü kazanan 20 bilim adamı, TÜBİTAK'ın kuruluş yıldönümü olan 24 Temmuz'da açıklandı.

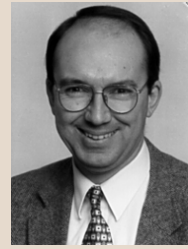
TÜBİTAK Bilim Ödülü'nü, Prof. Dr. A. Murat Tekalp (Koç Üniversitesi Elektrik ve Elektronik Müh. Bl.) ve Prof. Dr. Gökhan S. Hotamışlıgil (Harvard Üniversitesi) aldılar. Dr. Tekalp, "sayısal görüntü ve video işleme" ve Dr. Hotamışlıgil, "şişmanlık, tip 2 diyabet ve metabolik sendromun moleküler mekanizmaları" konularındaki uluslararası düzeyde üstün nitelikli çalışmaları nedeniyle ödülle değer görüldüler.

TÜBİTAK Hizmet Ödülü bu yıl, Prof. Dr. Cevat Erder ve Prof. Dr. Altan Günalp'e verildi. Prof. Erder, "ODTÜ-Tarihi Anıtların Bakım ve Onarımı Bölümü'nün kurulması, ulusal ve uluslararası ölçekte koruma ve özellikle koruma eğitime verdiği hizmet, kültür varlıklarının korunmasıyla ilgili disiplinin Türkiye'de kurulması ve kurumsallaşmasındaki öncülüğü" ve Prof. Günalp, "Hacettepe Üniversitesi, Moleküler Biyoloji Bölümü'nün kurulması ve kurumsallaşmasındaki hizmetleri" nedeniyle TÜBİTAK Hizmet Ödülü'ne değer görüldüler.

Bilimsel çalışmalara gelecekte büyük katkılarda bulunabilecek potansiyele sahip ve 40 yaşın altında bilim insanlarına verilen Teşvik ödüllerini alanlara şöyle sıralandı: Doç. Dr. Tayfun Akın (ODTÜ, Müh. Fak. Elektrik-Elektronik Müh. Bl.); Doç. Dr. İdil Arslan Alaton (İTÜ, İnşaat Fak., Çevre Müh.); Prof. Dr. Emin Zeki Başkent (KTÜ, Orman Fak.); Doç. Dr. Hayrunnisa Bolay Belen (Gazi Üniv., Tıp Fak., Nöroloji ABD); Doç. Dr. Vural Bütün (Osmangazi Üniversitesi, Fen-Ed. Fak., Kimya Bl.); Prof. Dr. Ahmet Gül (İÜ, İstanbul Tıp Fak. İç Has. ABD. Romatoloji BD); Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali Gülgün (Sabancı Üniv.

Prof. Dr. Gökhan S. Hotamışlıgil

Prof. Dr. A. Murat Tekalp

Müh. ve Doğa Bil. Fak.); Doç. Dr. Ayşe Gül Gürek (Gebze İleri Teknoloji Ens. Fen Fak. Kimya Bl.); Prof. Dr. Mithat Haliloğlu (HÜ. Tıp Fak. Radyoloji ABD.); Yrd. Doç. Dr. Ezhan Kardeş (Bilkent Üniv. Elektrik Elektronik Müh. Bl.); Doç.

Dr. Hayyam Kıratlı (HÜ Tıp Fak. Göz Has.

ABD.); Doç. Dr. Metin Kumlu (ÇÜ. Su Ürünleri Fak.); Doç. Dr. Cenap Ş. Özben (İTÜ Fen Ed. Fak. Fizik Bl.); Doç. Dr. İ. Serdar Özoğuz (İTÜ, Elektrik-Elektronik Fak.); Dr. Ümit Yaşar (HÜ., Tıp Fak. Farmakoloji ABD.).

Türkiye'de tıp alanında, özellikle Türkiye'ye özgü sağlık sorunlarını çözmeye yönelik çalışmaları teşvik etmek, seçkin araştırma, çalışma ve hizmetleri değerlendirmek amacıyla verilen Tıp Araştırma Ödülü'nü, Ankara Üniversitesi

Tıp Fakültesi İbn-i Sina Hastanesi Nefroloji Bilim Dalı'ndan Uz. Dr. Kenan Keven, Uz. Dr. Sim Kutlay ve Doç. Dr. Gökhan Nergizoğlu ve

Prof. Dr. Şehsuvar Ertürk gerçekleştirdikleri ortak bir araştırmayla aldılar.

Bu yıl, TÜBİTAK Bilim ödülü sahiplerine 10.000.000.000. TL, Altın Plaket, Ödül Berati; Hizmet Ödülü sahiplerine, 7.500.000.000. TL, Altın Plaket, Ödül Berati; Teşvik Ödülü'nü alanlara 5.000.000.000. TL, Gümüş Plaket, Ödül Berati ve Türkiye Tıp Araştırma Ödülü sahiplerine de 5.000.000.000. TL, Plaket, Ödül Berati verilecek.

G ü l g ü n A k b a b a